

Motion till riksdagen 2018/19:2955

av **Arman Teimouri m.fl. (L)**

Utgiftsområde 21 Energi

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen anvisar anslagen för 2019 inom utgiftsområde 21 Energi enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

Motivering

Tack vare vattenkraften, kärnkraften och investeringar i vind har Sverige en säker, effektiv elproduktion med konkurrenskraftiga priser och med små utsläpp av växthusgaser. Sverige har i dag relativt låga koldioxidutsläpp per capita jämfört med andra EU-länder och en viktig orsak till detta är vår elproduktion som domineras av koldioxidfri vattenkraft och kärnkraft. De flesta av Europas länder är i stället dessvärre fortsatt beroende av kol och fossilgas. Sveriges klimatsmarta och stabila elproduktion vill Liberalerna värna och utveckla. Vårt fokus ligger på att minska utsläppen – både i Sverige och i vårt närområde – samt på att behålla en stabil elproduktion med konkurrenskraftiga priser som är till fördel för svenska hushåll och industri. Vi håller oss neutrala mellan olika energislag – så länge de är fossilfria.

Sverige är ett av få länder i världen som har visat att det går att ställa om elproduktionen och eliminera utsläppen av klimatgaser. Vi menar att det finns betydligt större klimatvinster att göra genom att värna vårt klimatsmarta och stabila elsystem och satsa på åtgärder inom de sektorer som har höga klimatutsläpp, som transportsektorn, processindustrin och jordbruket.

För en mer detaljerad beskrivning av vår politik på området hänvisas till motionen Klimatsmart och stabil elproduktion.

Fossilfri elproduktion och leveranssäkerhet

Vi vill ha ett mål om ett fossilfritt elsystem med en mix av vattenkraft, kärnkraft och förnybart. Vi står därmed inte bakom energiöverenskommelsen och dess mål om 100 procent förnybar elproduktion. För oss är det centrala att elproduktionen är fossilfri

och stabil och att utbyggnaden ska drivas på av marknaden och byggas när den behövs och där den behövs.

Energiöverenskommelsen hade ett tydligt fokus på att på alla sätt öka andelen förnybar elproduktion – även om det för oss var oklart med vilket mål i sikte då svensk elproduktion har varit i det närmaste helt fri från klimatpåverkan sedan tidigt 80-tal. Självändamålet om förnybar produktion formulerades dock utan en seriös analys av vad det innebär för effektbalans och leveranssäkerheten.

Vi ser med oro på den ökade effektutmaningen till följd av mer förnybar elproduktion samtidigt som klimatsmart och stabil kärnkraft stängs ner. Det är tydligt att leveranssäkerheten sjunker vilket kommer att kunna bli tydligt för allt fler vid kalla vinterdagar. Stabil elproduktion i form av kärnkraftsel försvinner utan att tillräckliga åtgärder vidtagits för att garantera fortsatt leveranssäkerhet. Bristande leveranssäkerhet är inte en acceptabel utveckling för ett samhälle som blir alltmer elberoende.

Liberalerna anser därför att det behövs ett leveranssäkerhetsmål. Energimarknadsinspektionen eller Svenska kraftnät måste få i uppdrag att ta fram ett leveranssäkerhetsmål som beaktar samhällets behov och vilka konsekvenser det valda målet har för vår konkurrenskraft som industrination liksom för klimatet.

Mer marknad i stället för subventioner

Vi vill ge mer likvärdiga villkor för koldioxidfria kraftslag. Vi är positiva till att effektskatten avskaffas och att fastighetsskatten på vattenkraft sänks. Vi är dock kritiska till utbyggnaden av elcertifikatssystemet liksom andra former av subventioner till viss elproduktion som kommer med energiöverenskommelsen. Floran av subventioner, stöd och skatteregler behöver ses över så att förutsättningarna för de fossilfria kraftslagen blir lika. Lika förutsättningar är det mest kostnadseffektiva sättet att nå målet att eliminera utsläppen av koldioxid.

Liberalerna välkomnar all form av fossilfri elproduktion. Elproduktion som baseras på sol och vind är självklart bra men är inte helt problemfri framförallt eftersom väderberoende elproduktion inte kan garantera produktionen. För oss liberaler är det självklart att utbyggnaden ska drivas på av marknaden och byggas när den behövs och där den behövs. Förnybar energi ska vara ett medel för att uppnå billig och miljövänlig elproduktion och inte vara ett mål i sig självt. Vi ser gärna olika regelförenklningar för att underlätta utvecklingen av förnybart samtidigt som rimliga avvägningar görs mot andra centrala samhällsintressen. Det kan till exempel handla om viktiga miljö- och naturintressen eller försvarets behov.

I stället för kortsiktiga, krångliga och marknadsstörande subventioner vill vi förenkla reglerna för fossilfri och småskalig elproduktion. Det är positivt att solpaneler på privata villatak nu kan sättas upp utan bygglov. Därtill vill vi titta närmare på möjligheten med ROT-avdrag för installation av solceller på villatak även vid nybyggnation. Vi vill också se över skattereglerna. Under föregående mandatperiod har den rödgröna regeringen dessvärre fört en ambivalent politik när det gäller småskalig energiproduktion. Ena stunden avskaffas skattefriheten för vissa småskaliga elproducenter. Sedan har skatten sänkts för aktörer som äger flera mindre solcellsanläggningar med en total installerad kapacitet som överstiger 255 kilowatt. Den ekonomiska bördan minskar således men kvar finns den administrativa bördan som infaller vid skattskyldighet. Att en organisation blir skattepliktig för egenproducerad el innebär också att den blir skyldig att skattedeclarera all el som förbrukas, per anläggning. Därför missgynnas

fortsatt exempelvis företag, landsting och kommuner som vill installera solceller på flera anläggningar. Skattebefrielsen för solenergi som produceras för eget bruk bör gälla alla, oavsett anläggningens toppeffekt, och vi anser att skatten på egenproducerad solenergi därmed bör avskaffas.

Regelverket har inte blivit enklare, utan tvärtom har ineffektiva subventioner och snedvridande stöd utökats. Liksom solbranschen motsätter sig Liberalerna subventioner eftersom de stoppar utvecklingen genom långa väntetider och krånglig administration. Dessutom bidrar subventionerna till att företagen slipper att pressa priserna. På detta utgiftsområde och för år 2019 innebär det att 525 miljoner kronor minskas på anslag 1:7.

Vidare motsätter sig Liberalerna att skattemedel läggs på stöd och subventioner till vissa energislag som planeringsstöd och marknadsintroduktion för vindkraft och informationsplattform för solenergi. På detta utgiftsområde och för år 2019 avslås därmed anslag 1:3 och anslag 1:5 i sin helhet, vilket ger en budgetförstärkning på 10 miljoner kronor respektive 85 miljoner kronor. Vidare minskas anslag 1:1 med 5 miljoner kronor år 2019 på grund av att vi avvisar informationsplattformen om solenergi. Därtill anser Liberalerna att anslagsnivån för Statens energimyndighet, anslag 1:1, ska återställas till utfallet för 2017. Detta ger en budgetförstärkning på 30 miljoner kronor.

Forskning och utveckling

Med en ökad andel förnybar energi ökar behovet av lagring och flexibilitet i energisystemet. Liberalerna anser därmed att de medel som avsätts under anslaget 1:4 Energiforskning ska ha ett tydligare fokus på just detta. Liberalerna föreslår vidare mer resurser till forskning och innovation kring energilagring och batterier. Liberalerna vill dock öka pågående arbete. På detta utgiftsområde och för 2019 innebär det att 5 miljoner kronor tillförs anslag 1:7.

FN:s klimatpanel lyfter fram kärnkraften för att minska världens utsläpp. Fler dörrar måste hållas öppna för att säkerställa ett hållbart energisystem i framtiden. Fjärde generationens kärnkraftsreaktorer har potential att sänka utsläppen av koldioxid samtidigt som avfallet kan bearbetas och användas som bränsle. För klimatets skull bör förslaget från våra ledande tekniska universitet att bygga en svensk forskningsreaktor genomföras. I samband med behandlingen av forskningspropositionen tog Liberalerna upp frågan om en forskningsreaktor.

Sveriges välfärd och tillväxt är beroende av en konkurrenskraftig industri. Samtidigt står delar av industrin för en stor del av våra koldioxidutsläpp och alla insatser för att minska utsläppen är viktiga. Det behövs forskning och utveckling för att tillsammans med industrin få fram klimatsmarta lösningar. Till exempel pågår intressanta projekt för att kraftigt minska utsläppen när järn tillverkas. Inom ramen för vår särskilda satsning för nationella klimatinvesteringar som presenteras under utgiftsområde 20 avsätter vi 350 miljoner kronor för klimatsmarta lösningar som minskar industrins utsläpp.

Övrigt

Vidare gör vi andra prioriteringar än regeringen i denna budget och anser att kommunala energi- och klimatrådgivare ska bekostas inom ramen för befintliga medel. Detsamma gäller lokal och regional kapacitetsutveckling för klimat. Vi anser inte heller att skattemedel ska användas till föreslagna åtgärder för energieffektivisering och

motsätter oss sekondering av personal utomlands. På detta utgiftsområde och för 2019 minskas därmed anslag 1:1 med 5 miljoner kronor, anslag 1:2 med 233 miljoner kronor och anslag 1:10 med 90 miljoner kronor.

Liberalerna föreslår slutligen att pris- och löneomräkningen justeras ned med 20 procent årligen. På detta utgiftsområde påverkas anslag 1:1 och 1:6.

Tabell 1 Anslagsförslag 2019 för utgiftsområde 21 Energi

Tusental kronor

Ramanslag		Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (L)
1:1	Statens energimyndighet	317 573	-41 000
1:2	Insatser för energieffektivisering	233 000	-233 000
1:3	Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft	10 000	-10 000
1:4	Energiforskning	1 477 723	
1:5	Planeringsstöd för vindkraft	85 000	-85 000
1:6	Energimarknadsinspektionen	123 323	0
1:7	Energiteknik	975 000	-520 000
1:8	Elberedskap	258 000	
1:9	Avgifter till internationella organisationer	25 328	
1:10	Lokal och regional kapacitetsutveckling för klimat- och energiomställning	90 000	-90 000
	Summa	3 594 947	-979 000
	Specificering av anslagsförändringar		
1:1	Statens energimyndighet		-30 000
1:1	Statens energimyndighet		-5 000
1:1	Statens energimyndighet		-5 000
1:1	Statens energimyndighet		-1 000
1:2	Insatser för energieffektivisering		-233 000
1:3	Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft		-10 000
1:5	Planeringsstöd för vindkraft		-85 000
1:6	Energimarknadsinspektionen		0
1:7	Energiteknik		5 000
1:7	Energiteknik		-525 000
1:10	Lokal och regional kapacitetsutveckling för klimat- och energiomställning		-90 000

Arman Teimouri (L)

Christer Nylander (L)

Emma Carlsson Löfdahl (L)

Mats Persson (L)

Tina Acketoft (L)

Lina Nordquist (L)

Allan Widman (L)